

Sanāksmes kopsavilkums: Administratīvā sloga mazināšana ES fondu jomā

2025. gada 3. jūlijā Finanšu ministrija (FM) kā Eiropas Savienības (ES) fondu vadošā iestāde organizēja tiešsaistes sanāksmi, kurā piedalījās vairāk kā 100 dalībnieku no ministrijām, pašvaldībām, uzņēmēju organizācijām un sociālajiem partneriem. Sanāksmes mērķis bija informēt par līdz šim paveikto birokrātijas mazināšanā ES fondu jomā, ievērojot ~ 400 saņemtos priekšlikumus. Sanāksmes ietvaros tika diskutēts par apakškomiteju sēžu organizatoriskiem jautājumiem un to ietvaros pieņemto lēmumu izpildes uzraudzības uzlabojumiem, iepirkumu jautājumiem, finanšu instrumentu efektivitāti un atšķirībām starp ministriju izstrādātajām programmām. Tāpat FM aicināja arī turpmāk iesniegt priekšlikumu birokrātijas mazināšanai, kā arī informēja par plānotajiem pasākumiem, lai novērtētu birokrātijas mazināšanas pasākumu efektivitāti.

Sanāksmes ievads un prezentācija

Sanāksmi atklāja FM valsts sekretāra vietnieks ES fondu jautājumos A.Eberhards, izsakot pateicību iesaistītajiem par ieguldīto darbu, sagatavojot un iesniedzot priekšlikumus par iespējām mazināt administratīvo slogu, jo tie strukturēti ļāvuši izvērtēt tās ES fondu jomas, kur nepieciešami uzlabojumi. Tāpat uzsvērts, ka administratīvā sloga mazināšana ir sistemātisks darbs un tas tiek veikts ar mērķi padarīt procesu pēc iespējas draudzīgāku finansējuma saņēmējiem, vienlaikus ievērojot obligātās prasības, ko ir definējusi Eiropas Komisija (EK). Viņš norādīja, ka administratīvā sloga mazināšanas rīcības plāns ietver gan normatīvā regulējuma, gan prakses un sistēmas uzlabojumus, lai sasniegtu valdības “4x4 uzrāviena” mērķi – samazināt birokrātiju par 25%, vienlaikus nodrošinot, ka Centrālā finanšu un līgumu aģentūra (CFLA) stabili nostiprina savu lomu no kontrolējošas institūcijas uz klientu orientētu sadarbības partneri.

FM prezentēja apkopojumu par paveikto birokrātijas mazināšanā. Līdz 2025. gada maijam tika apkopoti vairāk nekā 400 priekšlikumi no dažādām institūcijām un partneriem, kas sagrupēti astoņās prioritārās jomās. Katrā prioritārajā jomā tika uzskaitītas veiktās izmaiņas un uzlabojumi administratīvā sloga mazināšanā:

1. **Projektu atlase** – plašāk ieviests pašdeklarēšanās princips, vienkāršoti nosacījumi Valsts ieņēmumu dienesta (VID) nodokļu nomaksas “A” reitinga saņēmējiem, atviegloti nosacījumi un vērtējamie kritēriji, tādējādi panākot laika un finanšu resursu ietaupījumu.
2. **Projektu pārbaudes un uzraudzība** – novērstas sarežģītas vai dublējošas projekta pamatojošo dokumentu iesniegšanas prasības un pārbaudes, samazināts pārbaužu apjoms pēcuzraudzības periodā, atteikšanās no PVN pārskatiem projektos zem 5 milj. EUR, optimizētas finanšu korekciju vadlīnijas.

3. **Iepirkumi** – radikālas sistēmas izmaiņas publisko iepirkumu jomā, rosinātas vienkāršotas procedūras privāto tiesību subjektiem, atteikšanās no pašpārbaudes lapām, novienādotā CFLA prakse ar Iepirkumu uzraudzības biroju.
4. **Uzraudzības rādītāji** – līdz šim izslēgti 17 nacionālie rādītāji 7 SAM pasākumos.
5. **Vienkāršotās izmaksas** – veicināta EK noteikto likmju izmantošana, lai samazinātu atskaišu apjomu, t.sk. projektu vadības izmaksas.
6. **Valsts atbalsts** – plašāka pašdeklarēšanās, kas nozīmē lielāku CFLA paļāvību un lielāku finansējuma saņēmēja atbildību, tādējādi samazinot dokumentācijas izvērtēšanas laiku.
7. **IT sistēmas (KPVIS)** – pieejami video materiāli un atbalsta rīki, uzsākts darbs ar datu integrēšanu, lai mazinātu datu manuālu dublēšanu.
8. **Izmaksu un ieguvumu analīze** – izstrādātas vienkāršotas paraugformas, pielāgojama pieeja atkarībā no projekta specifikas.

FM un CFLA uzsvēra, ka princips “Konsultē vispirms” CFLA darbā tiek ieviests padziļināti, tajā skaitā paplašinot konsultatīvo atbalstu un mainot visa veida komunikācijas formu uz vienkāršāku un saprotamāku. CFLA plāno turpmāk aktīvāk saņemt atgriezenisko saiti no finansējuma saņēmējiem, lai turpinātu uzlabot procesu efektivitāti.

Sanāksmes dalībnieki tika informēti, ka 2026. gada pirmajā ceturksnī FM plāno strukturētas intervijas ar projektu īstenotājiem, lai novērtētu ieviesto pasākumu efektivitāti praksē.

Diskusijas un jautājumi no dalībniekiem

Sanāksmes otrajā daļā notika aktīva diskusija, kurā dalībnieki uzdeva jautājumus un sniedza priekšlikumus:

- **Par “A reitinga” izmantošanu:** Tika paustas bažas, ka VID izveidotais “A” reitings ir grūti sasniedzams daļai uzņēmumu. FM skaidroja, ka “A reitings” netiks ieviests kā obligāta prasība, bet gan bonuss, kas ļauj “A” reitinga saņēmējiem vienkāršot projektu atlasī. Tiem, kas nav saņēmuši “A” reitingu, nodokļu nomaksa tiks vērtēta ierastajā kārtībā, t.sk. ļaujot veikt nodokļu parādu nomaksu, lai turpinātu pretendēt uz atbalsta saņemšanu.
- **Par apakškomiteju sēdēm:** Tika izteikts priekšlikums biežāk organizēt klātienes vai hibrīda formāta sēdes, jo attālinātās sēdes nereti ir mazāk produktīvas. Tāpat tika norādīts uz problēmām ar protokolu sagatavošanu un lēmumu izpildes uzraudzību. FM atzina, ka viedokļi par šo jautājumu ir dažādi un situācijas atšķiras. Tika pausta gatavība uzlabot lēmumu izpildes uzraudzību un apsvērt hibrīda modeļa ieviešanu, īpaši gadījumos, kad tas ir lietderīgi. Vienlaikus tika uzsvērts, ka

apakškomiteju darbā svarīgi nodrošināt dažādu viedokļu pārstāvību, kas, nosakot tikai klātienēs sēdes, ir izaicinājums.

- **Par Ministru kabineta noteikumu Nr. 104 piemērošanu:** Uzņēmēju pārstāvji jautāja, vai iestādes tiek aicinātas jau tagad piemērot labāko praksi, pat ja normatīvo aktu grozījumi vēl nav stājušies spēkā. **FM** vērsa uzmanību, ka spēkā esošais regulējums ir saistošs kā prakse kopumā, taču atkāpes tiks vērtētas pēc būtības, iespējami izprotami un atbalstoši piemērotājam, tai skaitā kontekstā arī ar pilnveidotajām finanšu korekciju vadlīnijām.
- **Par iepirkumu procesu pilnveidi:** FM informēja, ka iespējas uzlabot iepirkumu efektivitāti tika izvērtētas Finanšu ministrijas izveidotā darba grupā. Tā rezultātā panākta vienošanās par radikālām sistēmas izmaiņām, kas likumsakarīgi ietekmēs arī veidu, kā privāto tiesību subjekti organizē iepirkumus.
- **Par finanšu instrumentiem:** Finanšu nozares pārstāvji aicināja izvērtēt esošo instrumentu efektivitāti un sinhronizēt programmas starp dažādām ministrijām, lai nodrošinātu vienotu pieeju un ērtāku lietošanu uzņēmējiem, jo šobrīd praksē identificētas dažādas pieejas, izstrādājot regulējumu, piemēram, starp Klimata un enerģētikas ministrijas un Ekonomikas ministrijas programmām. Finanšu nozares pārstāvji arī izteica pateicību par līdz šim vērā ņemtajiem ieteikumiem un pauda gatavību ciešāk sadarboties nākotnē, lai kopīgi strādātu pie programmu pilnveides un sasniegtu labākus rezultātus gan valsts, gan privātā sektora interesēs.
- **Par priekšlikumu turpmāku izvērtēšanu:** Labklājības ministrijas pārstāvji jautāja, vai būs iespēja atgriezties pie priekšlikumiem, kuri šajā ieteikumu apkopšanas posmā nav guvuši tiešu turpmāku virzību konkrētos pasākumos. FM pārstāvji apliecināja, ka dialogs turpināsies un priekšlikumus iespējams iesniegt arī turpmāk.

Noslēgumā

Sanāksmes noslēgumā FM atkārtoti uzsvēra, ka informācija par paveikto tiek publicēta FM tīmekļa vietnē [Birokrātijas mazināšana | Finanšu ministrija](#), kur arī turpmāk ir iespēja sniegt priekšlikumus birokrātijas mazināšanai.

Sagatavoja:

ES fondu sistēmas vadības departaments, 04.07.2025.